

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De voto, per quod ex cultu latri[a]e aliquid Deo promittitur. Qu[a]estio 88.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

pulo dispensantes, non tenentur decimas dare, sed possunt eas recipere. De alijs verò religiosis, etiam si sint clerici, qui non dispensant populo spiritualia, est alia ratio. Ipsi enim tenentur de iure cõmuni decimas dare: habent tamen aliquam immunitate secundũ diuersas concessiones eis à sede Apostolica factas.

Ad tertium dicendum, quòd in veteri lege primitiæ debebantur sacerdotibus: decimæ autem Leuitis. Et quia sub sacerdotibus Leuitæ erant. Dominus mandauit, vt ipsi loco primitiarum soluerent summo sacerdoti decimam decimæ. Vnde nunc eadem ratione tenentur clerici summo Pontifici decimam dare, si exigeret. Naturalis enim ratio dicitur, vt ille qui habet curam de communi multitudinis statu, provideatur de bonis communibus, vnde possit exequi ea que pertinent ad communem salutem.

Ad quartum dicendum, quòd decimæ debent cedere in subuentionem pauperum per dispensationem clericorum. Et ideo pauperes non habent causam accipiendi decimas, sed tenentur eas dare.

QVÆST. LXXXVIII.

De voto, per quod aliquid Deo promittitur, in duodecim articulos diuisa.

DEinde considerandum est de voto, per quod aliquid Deo promittitur.

- ¶ Et circa hoc quærentur duodecim.
- ¶ Primo, quid sit votum.
- ¶ Secundo, quid cadat sub voto.
- ¶ Tertio, de obligatione voti.
- ¶ Quarto, de utilitate vouendi.
- ¶ Quinto, cuius virtutis sit actus.
- ¶ Sexto, verum magis meritorium sit facere aliquid ex voto, quam sine voto?
- ¶ Septimo, de solemnitate voti.
- ¶ Octauo, vtrum possint vouere, qui sunt potestati alterius subiecti?
- ¶ Nono, vtrum pueri possint voto obligari ad religionis ingressum?

¶ De-

- ¶ Decimo, vtrum votum fit dispensabile vel commutabile?
- ¶ Vndecimo, vtrum in solemnī voto continentia possit dispensari?
- ¶ Duodecimo, vtrum requiratur in dispensatione voti, superioris auctoritas?

ARTIC. I.

Vtrum votum consistat in solo proposito voluntatis?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod votum consistat in solo proposito voluntatis. Quia secundum quosdam, votum est conceptio boni propositi cum animi deliberatione firmata, qua quis ad aliquid faciendum vel non faciendum se Deo obligat. Sed conceptio boni propositi cum omnibus quæ adduntur, potest in solo motu voluntatis consistere. Ergo votum in solo proposito voluntatis consistit.

470
4. dif. 38.
q. 1. ar. 1.
q. 1.

¶ 2. Præterea, ipsum nomen voti videtur à voluntate assumptum. Dicitur enim aliquis proprio voto facere, quæ voluntariè facit. Sed propositum est actus voluntatis: promissio autem rationis. Ergo votum in solo actu voluntatis consistit.

¶ 3. Præterea, Dominus dicit Luc. 9. Nemo mittens manū ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei. Sed aliquis ex hoc ipso quod habet propositū beneficiendi, mittit manū ad aratrum. Ergo si aspiciat retro, desistens à bono proposito, non est aptus regno Dei. Ex solo ergo bono proposito aliquis obligatur apud Deū, etiam nulla promissione facta. Et ita videtur, quod in solo proposito voluntatis votum consistat.

SED contra est, quod dicitur Ecclesiast. 5. Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio. Ergo vouere est promittere, & votum est promissio.

RESPONDEO dicendum, quod votum quamdam obligationem importat ad aliquid faciendum vel dimittendum. Obligat autem homo se homini ad aliquid per modū promissionis: quæ est rationis actus, ad

Z 3 quam

quam pertinet ordinare. Sicut enim homo imperando, vel deprecando ordinat quodammodo quid sibi ab alijs fiat: ita promittendo ordinat quid ipse pro alio facere debeat. Sed promissio, quæ ab homine fit homini, non potest fieri, nisi per verba vel quæcumque exteriora signa. Deo autem potest fieri promissio per solam interiorem cogitationem: quia ut dicitur primo Regum 16. Homo videt ea quæ parent, sed Deus intuetur cor. Exprimuntur tamen quandoque

9.33. ar.
12.

verba exteriora, vel ad sui ipsius excitationem, sicut circa orationem dictum * est: vel etiam ad alios contestandum, ut non solum desistat à fractione voti propter timorem Dei, sed etiam propter reuerentiam hominum. Promissio autem procedit ex proposito faciendi. Propositum autem aliquam deliberationem præxigit, cum sit actus voluntatis deliberatæ. Sic ergo ad votum tria ex necessitate requiruntur. Primum quidem, deliberatio. Secundo, propositum voluntatis. Tertio, promissio, in qua perficitur ratio voti. Superadduntur verò quandoque & alia duo ad quandam voti confirmationem, scilicet pronuntiatio oris, secundum illud Psalmi 65. Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea. Et iterum testimonium aliorum. Vnde Magister dicit * 38. distin. quarti libri sententiarum, quod votum est testificatio quadam promissionis spontanæ, quæ Deo, & de his quæ sunt Dei, fieri debet. Quamvis testificatio possit ad interiorem testificationem propriè referri.

S. A.

Ad primum ergo dicendum, quod conceptio boni propositi non firmatur ex animi deliberatione, nisi promissione deliberationem consequente.

Ad secundum dicendum, quod voluntas mouet rationem ad promittendum aliquid circa ea, quæ eius voluntati subduntur. Et pro tanto votum à voluntate accipit, non quasi à primo mouente.

Ad tertium dicendum, quod ille qui mittit manum ad aratrum, iam facit aliquid: sed ille qui solum proponit, nondum aliquid facit. Sed quando promittit, iam

iam incipit se exhibere ad faciendum; licet nondum impleat quod promittit: sicut ille qui ponit manum ad arandum, nondum arat; iam tamen ponit manum ad arandum.

ARTIC. II.

Utrum votum semper debeat fieri de meliori bono?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod votum non semper debeat fieri de meliori bono. Dicitur enim melius bonum, quod ad supererogationem pertinet. Sed votum non solum fit de his quæ sunt supererogationis; sed etiam de his quæ pertinent ad salutem. Nam & in baptismo vouent homines abrenunciare diabolo & pompis eius, & fidem seruare, vt dicit * glossa super illud Psal. 75. Vouete & redite Domino Deo vestro. Iacob etiam vouit quod esset ei Dominus in Deum, vt habetur Genes. 28. Hoc autem est maximè de necessitate salutis. Ergo votum non solum fit de meliori bono.

478

¶ 2 Præterea. Iepte in catalogo sanctorum ponitur: vt patet Hebræorum vndecimo. Sed ipse filiam innocentem occidit propter votum, vt habetur Iudic. vndecimo. Cum ergo occisio innocentis non sit melius bonum, sed sit secundum se illicitum: videtur quod votum fieri possit non solum de meliori bono, sed etiam de illicitis.

sumitur ex Cass. & Aug. in ho: to: co.

¶ 3 Præterea. Ea quæ redundant in detrimentum personæ, vel quæ ad nihil sunt vtilia, non habent rationem melioris boni. Sed quandoque fiunt aliqua vota de immoderatis vigilijs vel ieiunijs: quæ verunt in periculum personæ. Quandoque etiam fiunt aliqua vota de aliquibus indifferentibus, & ad nihil valentibus. Ergo non semper votum est melioris boni.

SED contra est, quod dicitur Deut. 23. Sinolueris polliceri, absque peccato eris.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est*, votum est promissio Deo facta. Promissio au-

art. prat.

tem est alicuius quod quis pro aliquo voluntariè facit. Non enim esset promissio, sed comminatio, si quis diceret se contra aliquem facturum. Similiter vana esset promissio, si quis alicui promitteret id quod ei non esset acceptum. Et ideò cum omne peccatum sit contra Deum, nec aliquod opus sit Deo acceptum, nisi sit virtuosum: consequens est quòd de nullo illicito, nec de aliquo indifferenti debeat fieri votum, sed solum de aliquo actu virtutis. Sed quia votum promissionem voluntariam importat; necessitas autem voluntatem excludit: id quod est absolute necessarium esse vel non esse, nullo modo sub voto cadit. Stultum enim esset, si quis voueret se esse moriturum, vel se non esse volaturum. Illud verò quod non habet absolute necessitatem, sed necessitatem finis; puta quia sine eo non potest esse salus: cadit quidem sub voto, in quantum voluntarie fit; non autè in quantum est necessitatis. Illud autè quod neque cadit sub necessitate absolute, neque sub necessitate finis, omninò est voluntariu: & ideò hoc propriissimè cadit sub voto. Hoc autem dicitur esse maius bonum in cõparatione ad bonu, quod communiter est de necessitate salutis. Ideò propriè loquendo, votum dicitur esse de meliori bono.

Ad primum ergo dicendum, quòd hoc modo sub voto baptizatorum cadit abrenuntiare pompis diaboli, & fidem Christi seruare: quia voluntariè fit, licet sit de necessitate salutis. Et similiter potest dici de voto iacob. Quamuis etiam possit intelligi quòd iacob vouit se habere Dominum in Deum per specialem cultum, ad quem non tenebatur, sicut per decimarum obligationem, & alia huiusmodi quæ ibi subduntur.

Ad secundum dicendum, quòd quædam sunt quæ in omnem euentum sunt bona: sicut opera virtutis, & alia bona quæ possunt absolute cadere sub voto. Quædam verò in omnem euentum sunt mala: sicut ea quæ secundum se sunt peccata. Et hæc nullo modo possunt sub voto cadere. Quædam verò sunt quædam in se considerata bona, (& secundum hoc possunt

sunt cadere sub voto) possunt tamen habere malum eventum, in quo non sunt obseruanda. Et sic accidit in voto lepre, qui ut dicitur Iudicum 17. votum vouit Domino dicens, Si tradideris filios Amon in manus meas, quicumque primus egressus fuerit de foribus domus meæ, mihiq̄ue occurrerit reuertenti in pace, eum offeram holocaustum Domino. Hoc autem poterat malum eventum habere, si occurreret ei aliquod animal non immolandum, sicut asinus vel homo: quod etiam accidit. Vnde & Hier. dicit, In vouendo fuit stultus, quia discretionem non habuit: & in reddendo, impius. Præmittitur tamen ibidem, quod factus est super eum spiritus domini: quia fides & deuotio ipsius, ex qua motus est ad vouendum, fuit à Spiritu sancto. Propter quod ponitur in catalogo sanctorum: & propter victoriam quam obtinuit: & quia probabile est, eum penituisse de facto iniquo, quod tamen aliquod bonum figurabat.

Ad tertium dicendum, quod maceratio proprii corporis, puta per vigilias & ieiunia, non est Deo accepta, nisi in quantum est opus virtutis: quod quidem est in quantum cum debita discretionem sit: ut scilicet concupiscentia refrenetur, & natura non nimis grauetur. Et sub tali tenore possunt huiusmodi sub voto cadere. Propter quod & Apostolus Rom. 12. postquam dixerat, Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem: addidit, Rationabile obsequium vestrum. Sed quia in his quæ ad seipsum pertinent, de facili fallitur homo in iudicando, talia vota congruentius, secundum arbitrium superioris, sunt vel seruanda vel prætermittenda: ira tamen quod si ex obseruatione talis voti magnum & manifestum grauamen sentiret, & non esset facultas ad superiorem recurrendi, non deberet homo tale votum seruare. Vota verò quæ sunt de rebus vanis & inutilibus, sunt magis deridenda, quam seruanda.

472

4. d. 38.

q. 1. a. 3.

q. 1. et a.

4. q. 1. co.

ad 3.

Vtrum omne votum obliget ad sui obseruationem?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod non omne votum obliget ad sui obseruationem. Homo enim magis indiget his quæ per alium hominem sũt, quàm Deus, qui honorum nostrorum non eget. Sed promissio simplex homini facta, non obligat ad obseruandum secundum institutionem legis humanæ: quod esse videtur institutum propter mutabilitatem humanæ voluntatis. Ergo multo minus simplex promissio Deo facta, quæ dicitur votum, obligat ad obseruandum.

¶ 2 Præterea, Nullus obligatur ad impossibile. Sed quandoque id quod quis nouit, fit ei impossibile. Vel quia dependet ex alieno arbitrio: sicut cum quis uouet aliquod monasterium intrare, cuius monachi eum nolunt recipere. Vel propter emergentem defectum: sicut mulier quæ uouit uirginitatem seruare, & postea corrumpitur; vel uir qui uouet pecuniam dare, & postea amittit pecuniã. Ergo non semper votum est obligatorium.

¶ 3 Præterea, illud ad cuius solutionem est aliquis obligatus, statim soluere tenetur. Sed aliquis non statim soluere tenetur illud quod uouit, præcipue cum sub conditione futura uouet. Ergo votum non semper est obligatorium.

SE D contra est, quod dicitur Eccles. 5. Quodcumque uoueris, redde. Multoque melius est non uouere, quàm post uotum promissa non reddere.

RE S P O N D E O dicendum, quod ad fidelitatem hominis pertinet ut soluat id quod promissit. Vnde secundum * August. fides dicitur ex hoc quod sunt dicta. Maxime autem debet homo Deo fidelitatem, tum ratione dominij, tum etiam ratione beneficij suscepti. Et ideo maxime obligatur homo ad hoc quod impleat uota Deo facta. Hoc enim pertinet ad fidelitatem, quæ homo debet Deo. Fraus autem uoti est quædam infidelitatis species. Vnde Salomô rationem assignat, quare sint uota reddenda: quia displicet Deo infidelis promissio.

Ad

l. de men

dacio c.

10. fo. 4.

Et ep. 19.

post ms.

60. 2.

Ad primum ergo dicendum, quòd secundum honestatem, ex qualibet promissione homo homini obligatur: & hæc est obligatio iuris naturalis. sed ad hoc quòd aliquis obligetur ex aliqua promissione, obligatione civili, quædam alia requiruntur. Deus autem, etsi bonis nostris non egeat, ei tamen maximè obligamur. Et ita votum ei factum, est maximè obligatorium.

Ad secundum dicendum, quòd si illud quod quis vouit, ex quacumque alia causa impossibile reddatur, debet hoc facere quod in se est, ut saltem habeat promptam voluntatem faciendi quod potest. Unde ille qui vouit monasterium aliquod intrare, debet dare operam quantum potest ut ibi recipiatur. Et siquidem intentio sua fuit se obligare ad religionis ingressum principaliter, & ex consequenti elegit hanc religionem vel hunc locum, quasi magis sibi congruentem: tenetur, si non potest ibi recipi, aliam religionem intrare. Si autem principaliter intendit se obligare ad hanc religionem vel ad hunc locum, propter specialem complacentiam huius religionis vel loci: non tenetur aliam religionem intrare, si eam illi recipere nolunt. Si verò incidit in impossibilem a-tem implendi votum ex propria culpa, tenetur insuper de propria culpa præterita pœnitentiam agere: sicut mulier quæ vouit virginitatem, si postea corrumpatur, non solum debet seruare quod potest, scilicet perpetuam continentiam, sed etiam de eo quod amisit peccando, pœnitere.

Ad tertium dicendum, quòd obligatio voti ex propria voluntate & intentione causatur. Unde dicitur Deuteronomio 23. Quod semel egressum est de labijs tuis, obseruabis: & facies sicut promisisti Domino Deo tuo, & propria voluntate & ore tuo locutus es. Et ideo si in intentione & voluntate vouentis est obligare se ad statim soluendum, tenetur statim soluere. Si autem ad certum tempus vel sub certa conditione, non statim tenetur soluere. Sed nec debet tardare
vltra

ultra quam intendit se obligare. Dicitur enim ibidem, Cum votum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus tuus. Et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.

ARTIC. IV.

Utrum expediat aliquid vouere?

473
3. cont. c.
138.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod non expediat aliquid vouere. Non enim alicui expedit ut priuet se bono quod ei Deus donauit. Sed libertas est vnum de maximis bonis quæ homini Deus dedit, quæ videtur priuari per necessitatem quam votum imponit. Ergo non videtur expediens homini quod aliquid voueat.

*Epi. 45.
non mul
tu remo
te a. s. 2.*

¶ 2 Præterea, Nullus debet se periculis iniicere. Sed quicumque vouet, se periculo iniicit: quia quod ante votum sine periculo poterat prateriri, si non feruetur post votum, periculosum est. Vnde Augustinus dicit in epistola ad Armentarium & Paulinam, Quia iam vouisti, iam te obstrinxisti: aliud facere tibi non licet. Non talis eris, si non feceris quod vouisti, qualis mansisses, si nihil tale vouisses: minor enim tunc esses, non peior. Modo autem tanto (quod absit) inferior, si fidem Deo fregeris, quanto beator, si persolueris. Ergo non expedit aliquid vouere.

¶ 3 Præterea, Apostolus dicit ad Corinth. 4. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Sed non legitur neque Christum aliquid vouisse, nec Apostolos. Ergo videtur quod non expediat aliquid vouere.

SED contra est, quod dicitur in Psal. 75. Vouete, & reddite Domino Deo vestro.

¶ 1. et 2.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est, votum est promissio Deo facta. Alia autem ratione promittitur aliquid homini, & alia ratione Deo. Homini quidem promittimus aliquid propter eius utilitatem, cui utile est, & quod ei aliquid exhibeamus, & quod eum de futura exhibitione prius certificemus, sed promissionem Deo facimus, non pre-

propter eius utilitatem, sed propter nostram. Vnde
 Augustinus * dicit in prædicta epistola, Benignus exa-
 ktor est, & non egenus, & qui non crescat ex redditis;
 sed in se crescere faciat redditores. Et sicut id quod
 damus Deo, non est ei utile, sed nobis, quia quod ei
 redditur, reddenti additur, ut Augustinus ibidem * di-
 cit: ita etiam promissio qua Deo aliquid vouemus,
 non cedit in eius utilitatem, qui à nobis certificari
 non indiget, sed ad utilitatem nostram, in quantum
 vouendo, voluntatem nostram immobiliter firmamus
 ad id quod expedit facere. Et ideo expediens est
 vouere.

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut non posse
 peccare non diminuit libertatem, ita etiam necessitas
 firmatæ voluntatis in bonum non diminuit libertatē:
 ut patet in Deo & in beatis. Et talis est necessitas vo-
 ti, similitudinem quandam habens cum confirmatione
 beatorum. Vnde Augustinus dicit * in eadem episto-
 la, quòd felix necessitas est quæ in meliora com-
 pellit.

Ad secundum dicendum, quòd quando periculum
 nascitur ex ipso facto, tunc factum illud non est ex-
 pediens: puta, quòd aliquis per pontem ruinofum
 transeat fluium. Sed si periculum imminet ex hoc
 quòd homo deficit ab illo facto, non desinit propter
 hoc esse expediens. Sicut expediens est ascendere
 equum, quamuis periculum imminet eadē de equo:
 alioquin oporteret ab omnibus bonis cessare, quæ etiā
 per accidens ex aliquo euentu possunt esse periculo-
 sa. Vnde dicitur Eccl. 11. Qui obseruat ventum, non
 seminat, & qui considerat nubes, nunquam metet. Peri-
 culū autem vouenti non imminet ex ipso voto, sed ex
 culpa hominis qui voluntatem mutat, transgrediens
 votum. Vnde Aug. dicit * in eadem epistola, Non te
 vouisse pœniteat: imò gaude iam tibi sic non licere
 quod cum tuo detrimento licuisset.

Ad tertium dicendum quòd Christo, secundum se,
 non competebat vouere: cum quia Deus erat, tum etiā
 quia,

*Epist. 49.
 post me-
 dium il-
 lius, to. 2.
 Eadē Epi-
 stol. 45. à
 med. t. 2.*

*Eadē Epi-
 stol. 45. nō
 remotē à
 f. to. 2.*

quia, in quantum homo, habebat firmatam voluntatem in bono, quasi comprehensor existens: quamvis per quandam similitudinem ex persona eius dicatur in Psalm 65. * secundum glossam, Vota mea redam in conspectu timentium eum. Loquitur autem de corpore suo quod est Ecclesia. Apostoli autem intelliguntur vouisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum relictis omnibus sunt secuti.

ARTIC. V.

474 *est Aug.*
inf. 189
ar. 2. co.
Et 3. cōt.
6 138. co.
1 ff. o-
pus. 17. c.
12. cor. 2.
Opus.
18. c. 3.
** l. 2. de*
Inuēti-
one, in sol.
4. ante f-
nera lib.

Utrum votum sit actus latria, siue religionis?
AD quantum sic proceditur. Videtur, quod votum non sit actus latriæ siue religionis. Omne enim opus virtutis cadit sub voto. Sed ad eandem virtutem pertinere videtur promittere aliquid, & facere illud. Ergo votum pertinet ad quamlibet virtutem, & non specialiter ad religionem.

¶ 2 Præterea, secundum * Tullium, ad religionem pertinet cultum & ceremoniam Deo offerre. Sed ille qui vouet, nondum aliquid Deo offert, sed solum promittit. Ergo votum non est actus religionis.

¶ 3 Præterea, Cultus religionis non debet exhiberi nisi Deo. Sed votum non solum fit Deo, sed etiam sanctis & prælatis, quibus religiosi proficentes obedientiam vouent. Ergo votum non est religionis actus.

SED contra est, quod dicitur Isai. 19. Colent eum in hostijs & muneribus, & vota vouebunt domino, & soluent. Sed colere Deum est propriè religionis siue latriæ. Ergo votum est actus latriæ siue religionis.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum * est, omne opus virtutis ad religionem seu latriam pertinet per modum imperij, secundum quod ad diuinam reuerentiam ordinatur: quod est proprius finis latriæ. Ordinare autem alios actus in suum finem, pertinet ad virtutem imperantem, non ad virtutes imperatas. Et ideo ipsa ordinatio actuum cuiuscumque virtutis in seruitium Dei, est proprius actus latriæ Manifestum est autem ex * prædictis, quod votum

7. 81. a 7

ar. 1.

ad 1.

a. 1. ¶ 2

tum est quædam promissio Deo facta, & quod promissio nihil est aliud quam ordinatio quædam eius quod promittitur, in eum cui promittitur. Unde votum est ordinatio quædam eorum quæ quis vouet in diuinum cultum seu obsequium. Et sic patet quod vouere proprie est actus patrie seu religionis.

Ad primum ergo dicendum, quod illud quod cadit sub voto, quandoque quidem est actus alterius virtutis, sicut ieiunare, & continentiam seruare; quandoque verò est actus religionis, sicut sacrificium offerre vel orare. Vtrorumque tamen promissio Deo facta ad religionem pertinet, ratione iam * dicta. Unde patet quod votorum quoddam pertinet ad religionem, ratione solius promissionis Deo factæ, quæ est essentia voti, quandoque etiam ratione rei promissæ, quæ est voti materia.

Ad secundum dicendum, quod ille qui promittit, in quantum se obligat ad dandum, iam quodam modo datur: sicut dicitur fieri aliquid cum sit causa eius, quia effectus virtute continetur in causa. Et inde est quod non solum danti, sed etiã promittenti gratiæ aguntur.

Ad tertium dicendum, quod votum soli Deo fit: sed promissio etiam potest fieri homini. Et ipsa promissio boni quæ fit homini, potest cadere sub voto, in quantum est quoddam opus virtuosum. Et per hunc modum intelligendum est votum quo quis vouet aliquid sanctis vel prælatis: ut ipsa promissio facta sanctis vel prælatis cadat sub voto materialiter, in quantum scilicet homo vouet Deo se impleturum quod sanctis vel prælatis promittit.

ARTIC. VI.

Vtrum magis sit laudabile, & meritorium facere aliquid ex voto, quam sine voto?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod magis sit laudabile & meritorium facere aliquid sine voto, quam cū voto. Dicit enim * Prosper in secundo de vita contemplatiua, Sic abstinere, vel ieiunare debemus, ut non nos necessitati ieiunandi subdamus; ne iam non de-

in ca. ar.

475
inf 9 189
art. 2. co.
Et 3 qd.
28. ar. q.
cor. 12 3.
contra c.
118 et o-
pus. 17. c.
12 et op.
18. c. 13.
** 1 b. 2. c.*
24 i pri.
& est o.
ult libri.

voti, sed inuiti rem voluntariam faciamus. Sed ille qui vouet ieiunium, subdit se necessitati ieiunandi. Ergo melius esset si ieiunaret sine voto.

¶ 2 Præterea, Apostolus dicit 2. Cor. 9. Vnusquisque prout destinauit in corde suo non ex tristitia aut ex necessitate: hilarem enim datorē diligit Deus. Sed quidā ea que vouent, ex tristitia faciūt. Et hoc vñ procedere ex necessitate quam votum imponit: quia necessitas contristās est, vt dicitur 5. Metaph. Ergo melius est aliquid facere sine voto, quam cum voto.

¶ 1. 5. text.
6. 3.

ar. 4. hu-
sus 9.

¶ 3 Præterea, votum necessarium est ad hoc quod firmetur voluntas hominis ad rem quam vouet, vt supra * habitum est. Sed non potest magis firmari voluntas ad aliquid faciendum, quam cum actu facit illud. Ergo non melius est facere aliquid cum voto, quam sine voto.

SED contra est, quod super illud Psalm. 75. Vouete & reddite, dicit gloss. Vouere voluntati consultitur, Sed consilium non est nisi de meliori bono. Ergo melius est facere aliquod melius opus ex voto, quam sine voto: quia qui facit sine voto, implet tantum vnum consilium, scilicet de faciendo; qui autem facit cum voto, implet duo consilia, scilicet & vouendo & faciendo.

RESPONDEO dicendum, quod triplici ratione facere idem opus cum voto, est melius & magis meritorium, quam facere sine voto. Primò quidem, quia vouere, sicut dictum est, est actus iustitiae, que est præcipua inter virtutes morales. Nobilioris autem virtutis est opus melius & magis meritorium. Vnde actus inferioris virtutis est melior, & magis meritorius ex hoc quod imperatur a superiori virtute, cuius actus fit per imperium: sicut actus fidei vel spei melior est, si imperetur a charitate. Et ideo actus aliarum virtutum moralium, puta ieiunare, quod est actus abstinencie, & continere, quod est actus castitatis, sunt meliora & magis meritoria, si fiant ex voto: quia sic iam pertinent ad diuinum cultum, quasi quedam Dei

Dei sacrificia. Vnde * Aug. dicit in lib. de virginitate, quod neque ipsa virginitas, quia virginitas est, sed quia Deo dedicata est, honoratur: quam fouet, & conseruat continentia pietatis. Secundo, quia ille qui vouet aliquid, & facit, plus se Deo subijcit, quam ille qui solum facit. Subijcit enim se Deo non solum quantum ad actum, sed etiam quantum ad potestatem, quia de cetero non potest aliud facere: sicut plus daret homini, qui daret ei arborem cum fructibus, quam qui daret ei fructus tantum, vt dicit * Anselmus in libro de similitudinibus. Et inde est quod etiam promittentibus gratia aguntur, vt * dictum est. Tertio, quia per votum immobiliter voluntas firmatur in bonum. Facere autem aliquid ex voluntate firmata in bonum, pertinet ad perfectionem virtutis, vt patet per * Philosoph. in 2. Ethico. Sicut etiam peccare mente obstinata, aggrauat peccatum, & dicitur peccatum in Spiritum sanctum, vt supra * dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritas illa est intelligenda de necessitate coactionis, que inuoluntarium causat, & deuotionem excludit. Vnde signanter dicit, Ne non iam deuoti, sed inuiti rem voluntaria faciamus. Necessitas autem voti per immobilitatem fit voluntatis: vnde & voluntatem confirmat, & deuotionem auget: & ideo ratio non sequitur.

Ad secundum dicendum, quod necessitas coactionis, in quantum est contraria voluntati, tristitiam causat secundum * Philo. Necessitas autem voti in his qui sunt bene dispositi, in quantum voluntatem confirmat, non causat tristitiam, sed gaudium. Vnde ¶ Aug. dicit in epist. ad Armentarium, & Paulinam, Non te vouisse poeniteat, immo gaude iam tibi sic non licere, quod cum detrimento licuisset. Si tamen ipsum epus secundum se consideratum, triste & inuoluntarium redderet: post votum, dum tamen remaneat voluntas voti implendi, adhuc est magis meritorium, quam si fieret sine voto: quia impletio voti est actus religionis, que est prior vir. us, quam abstinentia, cuius actus est ieiunare

Sec Sec. Vol. ij.

A a

Ad

e 8. circa prin 1 6

Cap. 8. b

* ar. pres. ad 2.

e. 4. so. 5.

q. 14. a. 1.

loc. cit. in arg.

¶ Epi. 45. no remotione a fine, so. 2.

Ad tertium dicendum, quod ille qui facit aliquid sine voto, habet immobilem voluntatem respectu illius operis singularis quod facit, & tunc quando facit. Non autem manet voluntas eius omnino firmata in futurum, sicut vouentis qui suam voluntatem obligavit ad aliquid faciendum, & antequam faceret illud singulare opus, & fortasse ad pluries faciendum.

ARTIC. VII.

Virum votum solemnizetur per susceptionem sacri ordinis, & per professionem ad certam regulam?

476

*Inf. ar. 9.
co. Et 4.
di. 38. q.
1. ar. 2. q.
3. Et quo.
3. ar. 18.
corp. Et
quod. 3. a.
10. cor.
* 2. 1. hu.
ius q.*

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod votum non solemnizetur per susceptionem sacri ordinis, & per professionem ad certam regulam. Votum enim, ut dictum est, est promissio Deo facta. Ea vero quæ exterius aguntur ad solemnitatem pertinentia, non videntur ordinari ad Deum, sed ad homines. Ergo per accidens se habent ad votum. Non ergo solemnitas talis est propria conditio voti.

¶ 2 Præterea, illud quod pertinet ad conditionem alicuius rei, videtur posse competere omnibus illis in quibus res illa inuenitur. Sed multa possunt sub voto cadere, quæ non pertinent neque ad sacrum ordinem; neque pertinent ad aliquam certam regulam: sicut cum quis vouet peregrinationem, aut aliquid huiusmodi. Ergo solemnitas quæ fit in susceptione sacri ordinis, vel in professione certæ regulæ, non pertinet ad conditionem voti.

¶ 3 Præterea, votum solemne idem videtur esse quod votum publicum. Sed multa alia vota possunt fieri in publico, quam votum quod emittitur in susceptione sacri ordinis, vel professione certæ regulæ: & huiusmodi etiam vota possunt fieri in occulto. Ergo non solum huiusmodi vota sunt solemnia.

SED contra est, quod solum huiusmodi vota impediunt matrimonium contrahendum, & dirimunt iam contractum. Quod est effectus voti solemnitis, ut infra * dicitur in tertia huius operis parte.

RESPONDEO dicendum, quod unicuique rei solem-

solemnitas adhibetur secundum illius rei conditionem; sicut alia est solemnitas nouæ militiæ, scilicet in quodam apparatu equorum, & armorum, & concursu militum; & alia solemnitas nuptiarum, quæ consistit in apparatu sponsi, & sponsæ, & conuentu propinquorum. Votum autem est promissio Deo facta: vnde solemnitas voti attenditur secundum aliquid spirituale, quod ad Deum pertineat, id est, secundum aliquam spiritualem benedictionem, vel consecrationem, quæ ex institutione Apostolorum adhibetur in professione certæ regulæ, secundo gradu post sacri ordinis susceptionem: vt dicit Dionys. 2. cap. Ecclesiast. hierar. Et huius ratio est, quia solemnitates non consueuerunt adhiberi, nisi quando aliquis totaliter mancipatur alicui rei. Non enim solemnitas nuptialis adhibetur, nisi in celebratione matrimonij, quando vterque coniugum sui corporis potestatem alteri tradit. Et similiter voti solemnitas adhibetur, quando aliquis per susceptionem sacri ordinis diuino ministerio applicatur. Et in professione certæ regulæ, quando per abrenuntiationem seculi, & propriæ voluntatis aliquis statum perfectionis assumit.

Ad primum ergo dicendum, quod huiusmodi solemnitas pertinet non solum ad homines, sed ad Deum, in quantum habet aliquam spiritualem consecrationem, seu benedictionem, cuius Deus est auctor, etsi homo sit minister: secundum illud Num. 6. Inuocabunt nomen meum super filios Israel, & ego benedicam eis. Et ideo votum solemnne habet fortioorem obligationem apud Deum, quam votum simplex; & grauius peccat qui illud transgreditur. Quod autem dicitur, quod votum simplex non minus obligat apud Deum, quam solemnne: intelligendum est quantum ad hoc, quod vtriusque transgressor peccat mortaliter.

Ad secundum dicendum, quod particularibus actibus non consuevit solemnitas adhiberi, sed assumptioni noui status, vt * dictum est. Et ideo cum quis vouet aliqua particularia opera, sicut aliquam

In co. 27.

peregrinationem, vel aliquod speciale ieiunium, tali voto non congruit solemnitas, sed solum voto quo aliquis totaliter se subijcit diuino ministerio, seu famularatui: in quo tamen voto quasi vniuersali multa particularia opera comprehenduntur.

Ad tertium dicendum, quod vota ex hoc quod fiunt in publico, possunt habere quãdam solemnitatẽ humanam; non autẽ solemnitatẽ spiritualem, & diuinã, sicut habent vota premissa, etiam si corã paucis fiant. Vnde aliud est votum esse publicum, & aliud esse *solemne*.

ARTIC. VIII.

Utrum illi, qui sunt alterius potestati subiecti, impediuntur à vouendo?

477
*inf. q. 189
 a. 5. Et 4.
 d. 32. a. 4.
 c. d. 38.
 q. 1. a. 1.
 q. 3. et o-
 pusc. 87.
 c. 12.*

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod illi qui sunt alterius potestati subiecti, non impediuntur à vouendo. Minus enim vinculum superatur à maiori. Sed obligatio qua quis subijcitur homini, est minus vinculum, quã votum per quod aliquis obligatur Deo. Ergo illi qui sunt aliena potestati subiecti, non impediuntur à vouendo.

¶ 2 Preterea, Filij sunt in potestate patris. Sed filij possunt profiteri in aliqua religione, etiam sine voluntate parentum. Ergo non impeditur aliquis à vouendo per hoc, quod est subiectus potestati alterius.

¶ 3 Preterea, Maius est facere, quã promittere. Sed religiosi qui sunt sub potestate prelatorum, possunt aliqua facere sine licentia suorum prelatorum, puta dicere aliquos Psalmos, vel facere aliquas abstinencias. Ergo videtur quod multo magis possunt huiusmodi Deo vouendo promittere.

¶ 4 Preterea, Quicumque facit quod de iure facere non potest, peccat. Sed subditi non peccant vouendo: quia hoc numquam inuenitur prohibitum. Ergo videtur, quod de iure possint vouere.

SED contra est, quod Num. 30 mandatur, quod si mulier in domo patris sui, & adhuc in puellari etate aliquid vouerit, non tenetur ea voti, nisi pater eius conferat. Et idem dicit de muliere habente virum. Ergo.

Ergo pari ratione nec alie personæ alterius potestati subiectæ possunt se voto obligare.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut supra * dictum *arti. 1. q. 9. prac.* est, votum est promissio quædam Deo facta. Nullus autem potest per promissionem se firmiter obligare ad id, quod est in potestate alterius, sed solū ad id quod est omnino in sua potestate. Quicumque autem est subiectus alicui, quantum ad id in quo est subiectus, non est suæ potestatis facere quod vult, sed dependet ex voluntate alterius. Et ideo non potest se per votum firmiter obligare in his, in quibus alteri subijcitur, sine consensu sui superioris.

Ad primum ergo dicendum, quòd sub promissione Deo facta non cadit, nisi quod est virtuosum, vt supra dictum * est. Est autem contra virtutem, vt id quod est alterius, homo offerat Deo, vt supra * dictum est. Et ideo non potest omnino saluari ratio voti, cum quis in potestate alterius constitutus vouet id quod est in potestate alterius, nisi sub conditione, si ille ad cuius potestatem pertinet, non contradicat. ** arti. 2. huius q. * q. 3. 7. 86. arti. 3.*

Ad secundum dicendum, quòd ex quo homo venit ad annos pubertatis, si sit liberæ conditionis, est suæ potestatis, quantum ad ea quæ pertinent ad suam personam: puta quòd obliget se religioni per votum, vel quod matrimonium contrahat. Non autem est suæ potestatis quantum ad dispensationem domesticam. Unde circa hoc non potest aliquid vouere, quod sit ratum, sine consensu patris. Seruus autem, quia est in potestate domini, etiam quantum ad personales operationes non potest se voto obligare ad religionem, per quam ab obsequio domini sui abstraheretur.

Ad tertium dicendum, quòd religiosus subditus est prelato, quantum ad suas operationes secundum professionem regulæ. Et ideo, etiam si aliquis ad horam aliquid facere possit, quando ad alia non occupatur à prelato: quia tamen nullū tempus est exceptū, in quo prelatus non possit eū circa aliquid occupare, nullum votum religiosi est firmū, nisi sit de consensu prelati.

sicut nec votum puellæ existentis in domo, nisi sit de cōsensu patris; nec vxoris, nisi sit de cōsensu viri.

Ad quartum dicendum, quòd licet vorum eorum, qui sunt alterius potestati subditi, non sit firmum sine cōsensu eorum, quibus subiiciuntur, non tamen peccant vouendo: quia in eorum voto intelligitur debita conditio, scilicet, si suis superioribus placuerit, vel non renitentur.

ARTIC. IX.

Virum pueri possint voto se obligare ad religionis ingressum?

78

*inf 9. 189
a. 5. co. Et
4. d. 27.
9. 2. a. 3.
cor. Et d.
38. 9. 1. a.
1. 9. 3. c.
ep. f. 17.
c. 12. co. 3.
c. 13.
ad 10.*

AD nonum sic proceditur. Videtur, quòd pueri non possint voto se obligare ad religionis ingressum. Cùm enim ad vorum requiratur animi deliberatio, non competit vouere, nisi illis qui habent usum rationis. Sed hoc deficit in pueris, sicut & in amentibus, vel furiosis. Sicut ergo amentes, & furiosi non possunt se ad aliquid voto astringere, ita etiam nec pueri (vt videtur) possunt se voto obligare religioni.

¶ 2 Præterea, illud quod ritè potest ab aliquo fieri, non potest ab alio irritari. Sed vorum religionis à puero, vel puella factum ante annos pubertatis, potest à parentibus reuocari, vel à tutore, vt habetur vigesima, quæst. 2. canone Puella. Ergo videtur, quòd puer, vel puella ante quatuordecim annos non possit ritè vouere.

*17. 9. 2. c.
Cōsaldus
ex Alo-
xandro.*

¶ 3 Præterea, Religionem intrantibus, annus probationis conceditur, secundum regulam Beati Benedicti, & secundum statutum * Innocentij Quarti, ad hoc quòd probatio obligationem voti præcedat. Ergo illicitum videtur esse, quòd pueri voto obligentur ad religionem ante probationis annum.

*20. 9. 3. c.
Puella.*

SED contra, Id quod non est ritè factum, non est validum, etiam si à nullo reuocetur. Sed vorum puellæ etiam ante annos pubertatis emissum, validum est, si infrà annum à parentibus non reuocetur: vt habetur * vigesima, quæstione secunda, canone Puella. Ergo licite, & ritè possunt pueri voto obligari ad religionem.

igionem, etiam ante annos pubertatis.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut ex supra dictis * patet, duplex est votum, scilicet simplex, & solemne. Et quia solemnitas voti in quadam spiritali benedictione, & consecratione consistit (vt * dictum est) quæ fit per ministerium Ecclesiæ; ideo solemnizatio voti sub dispensatione Ecclesiæ cadit. Votum autem simplex efficaciam habet ex deliberatione animi, quæ quis se obligare intendit. Quòd autem talis obligatio robur non habeat, dupliciter potest contingere. Vno quidem modo propter defectum rationis: sicut patet in furiosis, & in amentibus, qui se voto non possunt obligare ad aliquid, dum sunt in furia, vel amentia. Alio modo, quia ille qui vouet, est alterius potestati subiectus, vt supra * dictum est. Et ista duo concurrunt in pueris ante annos pubertatis: quia & patiuntur rationis defectum, vt in pluribus; & sunt naturaliter sub cura parentum, vel tutorum, qui sunt eis loco parentum. Et ideo eorum vota ex duplici causa robur non habent. Contingit tamen, propter naturæ dispositionem, quæ legibus humanis non subditur, in aliquibus, licet paucis, accelerari rationis usum, qui ob hoc dicuntur doli capaces. Nec tamen propter hoc in aliquo eximuntur à cura parentum, quæ subiacet legi humanæ respicienti ad id quod frequentius accidit. Est ergo dicendum, quòd si puer, vel puella ante pubertatis annos nondum habeat usum rationis, nullo modo potest ad aliquid se voto obligare. Si verò ante pubertatis annos attingit usum rationis, potest quidem, quatum in ipso est, se obligare, sed votum eius potest irritari per parentes, quorû curæ remanet adhuc subiectus. Quantumque tamen sit doli capax ante annos pubertatis, non potest obligari voto solemnî religionis, propter Ecclesiæ statutum, quod respicit id quod in pluribus accidit. Post annos autem pubertatis possunt iam se voto religionis obligare, vel simplici vel solemnî, absque voluntate parentum.

ar. 7. hu-
ius q.

ar. 7. hu-
ius q.

ar. p. sc.

In cor. 2. Ad primum ergo dicendum, quòd ratio illa procedit de pueris, qui nondum attigerunt vsam rationis, quorum vota sunt inualida, vt * dictum est.

ar. 3. q. 9 Ad secundum dicendum, quòd vota eorum qui sunt in potestate aliorum, habent conditionem implicitam, scilicet si non reuocentur à superiori: ex qua licita redduntur & valida, si conditio existat, vt * dictum est.

Ad tertium dicendum, quòd ratio illa procedit de voto solemnni, quod fit per professionem.

A R T I C. X.

Utrum possit in voto dispensari?

479
q. 2. 38.
q. 1. 44.
q. 1. cor.
q. ad 2.
q. 3. 2.
AD decimum sic proceditur. Videtur, quòd in voto dispensari non possit. Minus enim est commutari votum, quam in eo dispensari. Sed votum non potest commutari. Dicitur enim Leuit. 27. Animal quod immolari potest Domino, si quis vouerit, sanctum erit, & mutari non poterit, nec melius malo, nec peius bono. Ergo multò minus potest dispensari in voto.

*ar. 3. leu-
ius 9.* ¶ 2. Præterea, In his quæ sunt de lege naturæ, & in præceptis diuinis, non potest per hominem dispensari, & præcipue in præceptis primæ tabulæ, quæ ordinantur directe ad dilectionem Dei, quæ est ultimus præceptorum finis. Sed implere votum est de lege naturæ, & est etiam præceptum legis diuinæ, vt ex supra * dictis patet: & pertinet ad præcepta primæ tabulæ, cum sit actus caritatis. Ergo in voto dispensari non potest.

Ibid. ¶ 3. Præterea, Obligatio voti fundatur super fidelitatem quam homo debet Deo, vt * dictum est. Sed in hac nullus potest dispensare. Ergo nec in voto.

S E D contra, Maioris firmitatis esse videtur quòd procedit ex communi multorum voluntate, quam quòd procedit ex singulari voluntate alicuius personæ. Sed in lege quæ habet robur ex communi voluntate, potest per hominem dispensari. Ergo videtur, quòd etiam in voto per hominem dispensari possit.

RE-

RESPONDEO dicendum, quod dispensatio voti intelligenda est ad modum dispensationis quæ fit in obferuantia alicuius legis: quia ut supra dictum est *, lex ponitur respiciendo ad id quod est ut in pluribus bonum. Sed quia contingit huiusmodi in aliquo casu non esse bonum, oportuit per aliquem determinari in illo particulari casu legem non esse seruandam. Et hoc proprie est dispensare in lege. Nam dispensatio videtur importare quandam commensuratum distributionem, vel applicationem communis alicuius ad ea quæ sub ipso continentur: per quem modum dicitur aliquis dispensare cibum familie. Similiter autem ille qui vouet, quodammodo sibi statuit legem, obligans se ad aliquid quod est secundum se, & ut in pluribus bonum. Potest tamen contingere quod in aliquo casu sit vel simpliciter malum, vel inutile, vel maioris boni impeditiuum: quod est contra rationem eius quod cadit sub voto, ut ex prædictis patet *. Et ideo necesse est quod determinetur in tali casu votum non esse seruandum. Et si quidem absolute determinetur aliquod votum non esse seruandum, dicitur esse dispensatio voti: si autem pro hoc quod seruandum erat, aliquid aliud imponatur, dicitur commutatio voti. Unde minus est votum commutare, quam in voto dispensare. Vtrumque tamen in potestate Ecclesie consistit.

1.2.979.
ar.4.

ar.2.100.
ius q.

Ad primum ergo dicendum, quod animal quod immolari poterat, ex hoc ipso quod vouebatur, sanctum reputabatur, quasi diuino cultui mancipatum. Et hæc erat ratio quare non poterat commutari: sicut nec modo posset aliquis rem quam vouit, iam consecratam (puta calicem vel domum) commutare in melius vel in peius. Animal autem quod non poterat sanctificari, quia non erat immolatum, redimi poterat & debebat, sicut ibidem lex dicit. Et ita etiam nunc commutari possunt vota, si consecratio non interueniat.

Ad secundum dicendum, quod sicut ex iure naturali & præcepto diuino tenetur homo implere votum, ita etiam tenetur ex eisdem obedire superiorum legi vel

vel mandato. Et tamen cum dispensatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humanæ non obediat; quod est contra legem naturæ, & mandatum diuinum; sed fit ut hoc quod erat lex, non sit lex in hoc casu. Ita etiam auctoritate superioris dispensantis fit, ut hoc quod continebatur sub voto, non contineatur, in quantum determinatur in hoc casu, hoc non esse congruam materiam voti. Et ideo cum prædictus Ecclesie dispensat in voto, non dispensat in præcepto iuris naturalis vel diuini: sed determinat id quod cadebat sub obligatione deliberationis humanæ, quæ non potuit omnia circumspicere.

Ad tertium dicendum, quod ad fidelitatem Deo debitam non pertinet quod homo faciat id quod est malum vel inutile, vel maioris boni impeditiuum, ad quod tendit voti dispensatio. Et ideo dispensatio voti non est contra fidelitatem Deo debitam.

ARTIC. XI.

Virum in voto solenni continentia possit fieri dispensatio?

480

*Inf. q. 186
a. 8. ad 3*

**av. præc.
c. cū ad
mou. ab-
stinentiam,
de
statu mo-*

AD vndecimum sic proceditur. Videtur, quod in voto solenni continentia possit fieri dispensatio. Vna enim ratio dispensandi in voto est, si sit impeditiuum melioris boni, sicut dictum est*. Sed votum continentia etiam si sit solenne, potest esse impeditiuum melioris boni. Nam bonum commune est diuinius, quam bonum vnius. Potest autem per continentiam alicuius impediri bonum totius multitudinis: puta si quando per contractum matrimonij aliquarum personarum, quæ continentiam voverunt, possit pax patriæ procurari. Ergo videtur quod etiam in solenni voto continentia possit dispensari.

¶ 2. Præterea, Latria est nobilior virtus quam castitas. Sed si quis vouerit aliquem actum latriæ, puta offerre Deo sacrificium, potest in illo voto dispensari. Ergo multo magis potest dispensari in voto continentia, quod est de actu castitatis.

¶ 3. Præterea, Sicut votum abstinentia obseruari potest

potest vergere in periculum personæ: ita etiam obseruatio voti continentie. Sed in voto abstinentie, si vergat in corporale periculum vouentis, potest fieri dispensatio. Ergo etiam pari ratione in voto continentie potest dispensari.

¶ 4 Præterea, Sicut sub professione religionis, ex qua votum solemnizatur, continetur votum continentie, ita etiam votum paupertatis & obedientie. Sed in voto paupertatis & obedientie potest dispensari: sicut patet in illis qui post professionem ad episcopatum assumuntur. Ergo videtur quod in solemnibus votis continentie possit dispensari.

SED contra est, quod dicitur Eccles. 26. Omnis ponderatio non est digna animæ continentis.

¶ Præterea, Extra, de statu monach. * in fin. illius decretalis, Cum ad monasterium dicitur, Abdicatio proprietatis, sicut etiam custodia castitatis, ad eam annexa est regulæ monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit indulgere. *Vbi sup.*

RESPONDEO dicendum, quod in solemnibus votis continentie tria possunt considerari. Primo quidem materia voti, scilicet ipsa continentia. Secundo, perpetuitas voti, scilicet cum aliquis voto se astringit ad perpetuam obseruantiam continentie. Tertio, ipsa solemnitas voti. Dicunt ergo quidam, quod votum solemnne est indispensabile ratione ipsius continentie, quæ non recipit condignam recompensationem, ut patet ex auctoritate inducta *. Cuius rationem quidam assignant: quia per continentiam homo triumphat de domestico inimico, vel quia per continentiam homo perfecte conformatur Christo secundum puritatem animæ & corporis. Sed hoc non videtur efficaciter dici: quia bona animæ, utpote contemplatio & oratio, sunt multo meliora bonis corporis, & magis nos Deo conformant. Et tamen potest dispensari in voto orationis & contemplationis. Vnde non videtur esse ratio, quare non possit dispensari in voto continentie, si recipiatur absolute ad ipsam continentie dignitatem: *In l. arg. sed contra.*

præ*

preſertim cū Apoftolus 1. ad Cor. 7. ad continentiam inducat propter contemplationē, dicens quòd mulier innupta cogitat quæ Dei ſunt. Finis autem prior eſt his quæ ſunt ad finē. Et idēd alijs rationem huius aſſignant ex perpetuitate & vniuerſalitate huius voti. Dicunt enim quòd votū continentie non poteſt præmitti, niſi per id quod eſt omnino contrarium: quod numquam licet in aliquo voto. Sed hoc eſt manifeſtè falſum: quia ſicut vti carnali copula eſt continentie contrariū, ita comedere carnes, vel bibere vinum, eſt contrariū abſtinentie à talibus: & tamen in huiusmodi votis poteſt diſpensari. Et idēd alijs videtur, quòd etiā in voto ſolēni continentie poſſit diſpensari propter aliquā cōmunem vtilitatem, ſeu neceſſitatem: vt patet in exēplo * præmiſſo de pacificatione terrarū ex aliquo matrimonio contrahendo. Sed quia Decretalis inducitur expreſſè dicit, quod nec ſummus Pōiſex poteſt contra cuſtodiam caſtittatis monacho licentiam dare: idēd aliter videtur dicendū, quòd ſicut ſupra dictū eſt * & habetur Leuit. vlt. illud quod ſemel ſanctificatū eſt domino, non poteſt in alios vſus cōmutari. Non autē poteſt facere aliquis Eccleſie prælatus, vt id quod eſt ſanctificatū, ſanctificationē amittat, etiā in rebus inanimatis: puta quod calix conſecratus deſinat eſſe conſecratus, ſi maneat integer. Vnde multò minus poteſt hoc facere aliquis prælatus, vt homo Deo conſecratus, quandiu viuunt, cōſecratus eſſe deſiſtat. Solēni as autem voti conſiſtit in quadā conſecratione ſeu benedictione vouentis, vt dictū eſt *. Et idēd non poteſt fieri per aliquem prælatum Eccleſie, quòd ille qui votum ſolēne emiſit, deſiſtat ab eo ad quod eſt conſecratus: puta quod ille qui eſt ſacerdos, non ſit ſacerdos: licet poſſit prælatus ob aliquam cauſam executionem ordinis iuhibere. Et ſimili ratione Papa non poteſt facere, quòd ille qui eſt profeſſus religionē, non ſit religioſus: licet quidā iuriſtæ ignoranter cōtrarium dicant. Eſt ergo conſiderandū, vtrū continentia ſit eſſentialiter annexa ei ad quod votū ſolemnizatur: quia ſi non eſt ei eſſen-

In arg. 1.

ar. præc.

arg. 1.

ar. 7. hu

in q.

essentialiter annexa, potest manere solēnitas consecra-
 tionis sine debito continentie: quod non potest con-
 tingere, si sit essentialiter annexū ei ad quod votum
 solēnizatur. Non est autem essentialiter annexū debi-
 tū continentie ordini sacro: sed ex statuto Ecclesie.
 Vnde videtur quod per Ecclesiam possit dispensari in
 voto cōtinentie solēnizato per susceptionē sacri or-
 dinis. Est autē debitu continentie essentialē statui re-
 ligionis, per quem homo abrenuntiat seculo, totaliter
 Dei seruitio mancipatus. Quod non potest simul stare
 cū matrimonio, in quo incumbit necessitas procurandę
 vxoris, & prolis, & familie, & rerū quę ad hoc requir-
 untur. Vnde Apost. dicit 1. ad Cor. 7. quod qui est cū
 vxore, sollicitus est quę sunt mundi, quomodo placeat
 vxori, & diuisus est. Vnde nomen monachi ab vnitate
 sumitur per oppositū ad diuisionem prædictā. Et ideo
 in voto solēnizato per professionē religionis, non po-
 test per Ecclesiam dispensari. Et rationem assignat De-
 cretalis: quia castitas est annexa regulę monachali.

Ad primum ergo dicendum, quod periculum rerum
 humanarū est obuiandum per res humanas, non autem
 per hoc quod res diuinę conuertantur in vsum huma-
 num. Professi autem religionem, mortui sunt mundo,
 & viuunt Deo: vnde non sunt reuocandi ad vitam
 humanam occasione cuiuscumque euentus.

Ad secundum dicendum, quod in voto temporalis
 continentie dispensari potest, sicut & in voto tempo-
 ralis orationis, vel tēporalis abstinētie. Sed quod in
 voto continentie per professionem solēnizato non
 possit dispensari, hæc non est in quantum est actus ca-
 stitatis, sed in quantum incipit ad latrām pertinere
 per professionem religionis.

Ad tertium dicendum, quod cibus directē ordina-
 tur ad conseruationē personę: & ideo abstinentia cibi
 directē potest vergere in periculum personę: vnde ex
 hac ratione recipit votum abstinentie, dispensationē.
 Sed coitus non ordinatur directē ad conseruationem
 personę, sed ad conseruationem speciei: vnde nec
 dicitur.

directè abstinentia coitus per continentiam, vergit in periculum personæ. Sed si per accidens ex ea aliquod periculum personale accidat, potest aliter subueniri, scilicet per abstinentiam, vel alia corporalia remedia.

Ad quartum dicendum, quòd religiosus qui fit episcopus, sicut non absoluitur à voto continentia, ita nec à voto paupertatis: quia nihil debet habere tamquam proprium, sed sicut dispensator communium bonorum Ecclesie. Similiter etiam non absoluitur à voto obedientia, sed per accidens obedire non tenetur, si superiorem non habeat: sicut nec Abbas monasterii, qui tamen non est à voto obedientia absolutus.

Auctoritas verò Ecclesie, quæ in contrarium obijcitur, intelligenda est quantum ad hoc, quòd nec fecunditas carnis, nec aliquod corporale bonum, est comparandum bono continentia: quæ inter bona animæ computatur, ut Augustinus dicit * in lib. de sancta virginitate. Unde signanter dicitur, animæ continentis, non carnis continentis.

In lib. de
bono con-
tingal. c.
21. 7. pri.
som. 6. de
virg. c. 7.
c. 8.

481
Sup. a. 2.
ad 3. Et
4. d. 38. q.
1. a. 1. q.
1. ad 4. et
a. 4. q. 1.
co. c. ad
2. c. 9. 4.
per tot.

ar. 10. hu
ius q.

ARTIC. XII.

*Vtrum ad commutationem vel dispensationem voti
requiratur prælati auctoritas?*

Ad duodecimum sic proceditur. Videtur, quòd ad commutationem vel dispensationem voti non requiratur prælati auctoritas. Aliquis enim potest intrare religionem absque auctoritate alicuius superioris prælati. Sed per introitum religionis absoluitur homo à votis in seculo factis, etiam à voto terre sanctæ. Ergo voti commutatio vel dispensatio potest esse absque auctoritate superioris prælati.

¶ 2. Præterea, Dispensatio voti in hoc consistere videtur, quòd determinatur in quo casu votum non sit observandum. Sed si prælatus malè determinet, non videtur esse vouens absolutus à voto: quia nullus prælatus potest dispensare contra præceptum divinum de implendo voto, ut dictum est *. Similiter etiam si aliquis propria auctoritate rectè determinet in quo casu vo-

tum

tum non sit implendum, nõ videtur voto teneri: quia votum non obligat in casu in quo habet peiorem euentum, vt dictum est *. Ergo dispensatio voti non requirit auctoritatem alicuius prælati.

ar. 10. q. 2.

¶ 3 Præterea, Si dispensare in voto pertinet ad potestatem prælatorum, pari ratione pertinet ad omnes. Sed non pertinet ad omnes dispensare in quolibet voto. Ergo non pertinet ad potestatem prælatorum dispensatio voti.

SED contra, Sicut lex obligat ad aliquid faciendũ, ita & votum. Sed ad dispensandum in præcepto legis requiritur superioris auctoritas, vt supra dictum est *. Ergo pari ratione etiam in dispensatione voti.

ar. 10. q. 1. 2. q. 37

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est *, votũ est promissio Dei facta de aliquo quod fit Deo acceptũ. Quid sit autem in aliqua promissione acceptum ei cui promittitur, ex eius pendet arbitrio.

ar. 4. a. 1. q. 2. huius q.

Prælati autem in Ecclesia gerit vicem Dei: & ideo in cõmutatione vel dispensatione votorum, requiritur prælati auctoritas, qui in persona Dei determinat quid sit Deo acceptũ: secundum illud 2. ad Cor. 2. Nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi. Et signanter dicit propter vos: quia omnis dispensatio petita à prælato, debet fieri ad honorem Christi, in cuius persona dispensat; vel ad utilitatem Ecclesiæ, quæ est eius corpus.

Ad primum ergo dicendum, quod omnia alia vota sunt quorundam particularium operum: sed per religionem homo totam vitam suam Dei obsequio deputat. Particulare autem in vniuersali includitur. Et ideo decretalis dicit, quod reus voti fracti non habetur qui temporale obsequium in perpetuam religionis obseruantiam commutat. Nec tamen religionem ingrediens tenetur implere vota vel ieiuniorum, vel orationum, vel aliorum huiusmodi, quæ existens in seculo fecit: quia religionem ingrediens moritur priori vitæ. Et etiam singulares obseruantie religioni non competunt, & religionis onus satis homi-

mi-

minem onerat, vt alia superaddere non oporteat.

et. 8. hu.
ius 9.

Ad secundum dicendum, quod quidam dixerunt, quod idem prelati possunt in votis pro libito dispensare: quia in quolibet voto includitur conditionaliter voluntas prelati superioris: sicut supra dictum est*, quod in votis subditorum, puta serui vel filij, intelligitur conditio, Si placuerit patri vel domino, vel si non renitatur. Et sic subditus absque omni remorsu conscientie posset votum pretermittere, quandoque sibi a prelato diceretur. Sed predicta positio falso innititur: quia cum potestas prelati spiritualis, qui non est dominus, sed dispensator, in edificationem sit data, & non in destructionem, vt patet 2. ad Cor. 10. sicut prelati non potest imperare ea que secundum se Deo displicent, scilicet peccata: ita non potest prohibere ea que secundum se Deo placent, scilicet virtutis opera. Et idem absolute potest homo ea vouere. Ad prelatum tamen pertinet diiudicare quid sit magis virtuosum, & Deo magis acceptum. Et idem in manifestis dispensatio prelati non excusaret a culpa: puta si prelati dispensaret cum aliquo super voto de ingressu religionis, nulla apparenti causa obstante. Si autem esset causa apparens, per quam saltem in dubium verteretur, posset stare iudicio prelati dispensantis vel commutantis: non tamen iudicio proprio, quia ipse non gerit vicem Dei, nisi forte in casu in quo id quod vouit, esset manifeste illicitum, & non posset opportunè ad superiorem recurrere.

Ad tertium dicendum, quod quia summus Pontifex gerit plenarie vicem Christi in tota Ecclesia, ipse habet plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis. Alijs autem inferioribus prelati committitur dispensatio in votis que communiter fiunt, & indigent frequenti dispensatione, vt habeant de facili homines ad quem recurrant: sicut sunt vota peregrinationum & ieiuniorum, & aliorum huiusmodi. Vota vero maiora, puta continentie, & peregrinationis terre sancte, reseruantur summo Pontifici.